

LA REVISTA
DE L'EIXAMPLE

PUBLICACIÓ GRATUÏTA
TRENTA-CINQUÈ NÚMERO. GENER 2011

En la present edició de la revista *E* visitem els rellotges de sol de l'Eixample i anem sempre a l'oest, sempre a l'oest... A la "Inspiració a l'Eixample" coneixerem el taller dels germans

Masriera, tot un temple clàssic del carrer de Bailèn, i visitarem la botiga de llums Monsó i Benet, que és a la Casa Xinesa des de 1930.

Fotografia: Natalia Hurtado W.

// L'ENTREVISTA DE LES 10 NAUSICAA BONNÍN

»1. Com vas arribar a l'Eixample?

Després d'un llarg viatge en el ventre matern...

»2. Tres raons per viure-hi.

És tranquil, cèntric i lluminós.

»3. Per fer un bon sopar a l'Eixample on aniries?

Japonès a domicili Sushibox (Rosselló 317).

»4. Quina música li posaries?

Jacques Loussier.

»5. Un bon record a l'Eixample...

El dia de carnestoltes, sortir disfressada pel barri fins arribar al parc de la Ciutadella per jugar.

»6. Quin racó hi hauríem de descobrir?

L'església de Sant Francesc de Sales (passeig de Sant Joan 90).

»7. Un diumenge a l'Eixample...

Diaris, vermut, Renoir Floridablanca i passeig de tornada creuant el Raval i el Born.

»8. Com podríem millorar-lo?

Obrint els interiors d'illa per a jardins, petits espais comuns de tranquil·litat.

»9. Si no visquessis a l'Eixample, on t'agradaria viure?

Al camp.

»10. En els últims anys han proliferat els *biopics* o pel·lícules biogràfiques en el cinema. A quin personatge real t'agradaria interpretar?

Nefertiti, Joana d'Arc...

Nausicaa Bonnín (Barcelona, 1985) és actriu de teatre, cinema i televisió. Filla d'actor i traductora, va debutar de molt jove al teatre amb l'obra *Cartes a nenes* (1993). La seva trajectòria sobre els escenaris compta amb més d'una vintena de papers entre els quals cal subratllar l'interpretat a *El Llibertí*, dirigit per Joan Lluís Bozzo. El seu paper a la sèrie de TV3 *El cor de la ciutat* (2005-2008) la va fer coneguda per al gran públic i la va catapultar a la gran pantalla en la qual destaquen *Las vidas de Celia* (2005), *La vida abismal* (2006) i sobretot *Tres días con la familia* (2009). Per aquesta última, debut de la directora Mar Coll i guanyadora de nombrosos guardons com el premi Goya al Millor Director Novell, Nausicaa Bonnín va rebre la Biznaga de Plata al Festival de Málaga en la categoria de Millor Actriu i la nominació als Goya com a Millor Actriu Revelació. El 2010 va treballar en pel·lícules com *El asesino a sueldo* i *Elisa K*.

ProEixample

València, 307, 1r 2a
08009 Barcelona
Tel. 934 766 850
www.proeixample.cat

CONTINGUTS

// editorial // L'entrevista de les 10 NAUSICAA BONNÍN

// ANANT A L'OEST (DE L'EIXAMPLE), ON EL VENT BUFA ALT

// l'Eixample al dia

// inspiració a l'Eixample... : ANTIC TALLER MASRIERA // ara fa 100 anys...

// passatemps de l'Eixample: JOC DE LòGICA // comerços amb molta història: MONSÓ I BENET

ANANT A L'OEST (DE L'EIXAMPLE), ON EL VENT BUFA ALT

Textos: Guillem Gisbert
Fotografies: Isaac Casals

Va haver-hi un Eixample anterior a la proliferació dels rellotges de polsera, als cronòmetres o a les pantalles de telèfons mòbils, que tant ens diuen l'hora local, la que és ara mateix al carrer del Dos de Maig, com, si volem, la d'Istanbul. Era un Eixample on paraules com Casio, Rolex o Swatch no volien dir absolutament res, on el temps potser no era tan important com avui –o potser això és un tòpic i els barcelonins han corregut amunt i avall des de temps immemorials-. Era un Eixample on, més enllà de la gana que pogués manifestar l'estómac, o les ganes de caure derrotat al damunt d'un matalàs que pogués manifestar el cos sencer, una de les poques proves que el temps avançava eren unes petites ombres que evolucionaven lentament al damunt d'un dibuix. Era l'Eixample dels rellotges de sol, alguns dels quals segueixen indicant l'hora als veïns que els coneixen, sempre que faci bon dia. L'Equip d'Els ha visitat un dissabte ara ennuvolat ara no, de desembre, i ha traçat el seu camí d'est a oest, acompanyant el sol quan es deixava veure.

Ausiàs Marc amb Marina

Casa de les Punxes

A les 11.45 hores comencem l'itinerari al **xamfrà d'Ausiàs Marc amb Marina**, en el rellotge de sol més oriental que hem trobat al districte. Està dibuixat en una paret lateral d'un edifici de pisos al costat del qual, i potser per no tancar el rellotge, no s'ha construït cap edifici alt. Només hi ha uns baixos abandonats que, segons informen el cartell de la porta i uns llums de neó amb pinta d'haver-se fos l'any 1987, albergaven un saló de billars anomenat DIP. Mentre el fotògraf intenta immortalitzar el dibuix de la paret en algun segon en què, miraculosament, el sol l'il·lumini per convertir-lo en un rellotge, l'Equip d'E es sorprèn una vegada més de la seva ignorància quan comença a descobrir que no tots els rellotges de sol són iguals: en funció de l'orientació, de com es passeja la llum davant seu, tenen les hores distribuïdes d'una manera o d'una altra. El d'Ausiàs Marc amb Marina marca l'hora entre les set i les dues. Una altra curiositat: molts rellotges de sol aniran acompanyats del seu lema. En aquest cas, *Amb temps i una canya anem a quarts de quinze*.

L'Equip d'E emprèn la marxa cap a l'oest (i s'imagina que en algun balcó d'Ausiàs Marc comencés a sonar ben fort Tom Waits cridant entre timbals "*I'm goin' out west, where the wind blows tall, 'cause Tony Franciosa used to date my ma*"). A l'oest esperen coses serioses: un rellotge de sol de 1905 de ceràmica, que Puig i Cadafalch va incloure en la façana de la **Casa de les Punxes**. Al capdamunt de l'edifici modernista, a sobre de quatre arcs de volta, un sol antropomorf mira una avinguda Diagonal que a les 12.10 ja comença a tenir un trànsit més que animat. El sol amb ulls, boca i una vareta que li surt del nas, està acompanyat de referències a les estacions de l'any i de les línies del zodíac: d'alguna manera, el disseny de Puig i Cadafalch –les línies horàries del qual van de cinc a quatre-, també fa funcions de calendari. El seu lema és *Que mai et falli l'hora el dia de demà*. L'atenció que l'Equip d'E i uns turistes que s'han aturat al costat dediquen al rellotge sembla excessiva a un veí orgullós del patrimoni del barri que, mentre passeja el gos, recomana: "però rodegin l'edifici, però rodegin l'edifici!"

Pati interior de Vinçon

Església dels Àngels

Més a l'oest, més a l'oest, espera el pati interior del número 94 del passeig de Gràcia, l'edifici que allotja **Vinçon**. L'Equip d'E creua com pot la botiga – atapeïda tal com manen els cànons el migdia de l'últim dissabte abans de Nadal-, puja unes escales, obre una porteta i, de sobte... No hi ha ningú. El pati interior de Vinçon està miraculosament desert i silenciós. Només hi ha una col·lecció de cadires aparentment incòmodes que resulten ser un miracle del disseny i s'adapten perfectament a les esquenes cansades de l'Equip d'E. Darrere d'una reixa, en un pati del costat, igualment desert, humit i ombrívol –com una font situada als afores d'un poble de muntanya-, espera un rellotge de sol de ceràmica. El sol antropomorf llueix, en aquest cas, unes llargues barbes que es confonen amb raigs de sol i està flanquejat per dues ceràmiques més: una representació de Sant Jordi i una altra de Nostra Senyora de Montserrat. El rellotge –amb línies horàries que van de nou a sis- i les ceràmiques pegen d'una petita construcció baixa de l'interior d'illa; podria ser una antiga caseta del jardiner. Abans d'abandonar el pati interior, el fotògraf d'E fa un cop d'ull a banda i banda i, a continuació, blasfema: "Doncs la Pedrera per darrere no té cap gràcia, no?"

Baixem per Balmes i ja estem acostumats a dirigir-nos a l'oest, així que Tom Waits ja podria anar per la tornada de la cançó: "*I don't need no make up, I got real scars, I got hair on my chest, I look good without a shirt...*" Amb el maquillatge i la camisa a lloc, arribem a l'**Església dels Àngels** i els seus quatre rellotges de sol esgrafiats, situats a les quatre façanes del campanar, que miren als quatre punts cardinals. Aquests rellotges, de l'any 1955, són de llarg els més famosos de l'Eixample; bé, de fet, dues de les seves cares, les que Roberto Bolaño va incloure –amb els seus respectius lemes- a *Los detectives salvajes* (1998), concretament en la història del xilè Andrés Ramírez, el polissó que arriba a Barcelona a bord del *Napoli*: "*Al cuarto día, mientras subía por Balmes, levanté la vista al cielo y vi, en la torre de una iglesia, la siguiente inscripción: 'Ora et labora'. No podría decirle qué fue concretamente lo que me atrajo, pero lo cierto es que sentí algo, tuve un presentimiento, supe que estaba cerca de aquello que me seducía y atormentaba, de aquello que deseaba con un vigor enfermizo. Al seguir caminando, en la otra cara de la torre, leí: 'Tempus breve est'. Junto a las inscripciones destacaban varios dibujos que evocaron en mí las matemáticas y la geometría.*"

Església de Sant Josep Oriol

Parlament amb Calàbria

Seguint a l'oest, l'Equip d'E s'ha encallat. Segons la font d'informació, a l'àtic del **581 de la Gran Via** hi ha tres rellotges de sol pintats en alguna banda. A peu de carrer, resulta impossible veure'ls; des d'un pati interior al qual hem pogut accedir, també. A la desesperada, truquem al porter automàtic de l'àtic del 581 i, ve-t'ho aquí que, de sobte, ens trobem entrevistant Antoni Gibert, un antic mestre d'obra de la "Santa Església Catedral Basílica de Barcelona" i que no només sap on són els tres rellotges de sol que busquem -al seu terrat-, sinó que n'és l'autor. L'Equip d'E aconsegueix la història de la creació de tres rellotges de sol de l'Eixample, de primera mà: "*Tota la vida que faig rellotges, m'ho va ensenyar un cosí meu que viu a la Pobla de Claramunt. Aquests rellotges de sol estan fets en l'única paret que he trobat que dona bé de cara a migdia*".

Toquen les 14.00 hores a l'**Església de Sant Josep Oriol**, al carrer de la Diputació, un dels extrems més occidentals que l'Equip d'E trepitjarà en el seu recorregut acompanyant el sol pel districte. Vindria de gust entrar a dinar en el Restaurant Talaiot del costat, o baixar un moment a la Gran Via per comprar uns xurros a la fira de Reis. Però el deure és el deure i, en un d'aquests dos grans campanars característics de l'Esquerra de l'Eixample, espera un rellotge de sol circular, fet de petites tesselles de ceràmica i amb unes línies horàries que van de set a tres. El lema de Diputació: Horas non numero nisi serenas.

A les 14.20 hores l'Equip d'E ha arribat a l'oest de l'Eixample. A **Parlament amb Calàbria** s'hi troba el rellotge de sol més occidental del districte; més enllà de la cruïlla, el Paral·lel marca la frontera, l'inici del Poble Sec. Al costat del Restaurant Casa Nostra ens enfrontem a un rellotge de sol situat a peu de vianant. És tot un luxe observar la ceràmica sense haver de forçar la vista i empetitir els ulls com un bon miop: el sol antropomorf, amb unes galtes vermelles que recorden un espectacle de Comediants, està en aquest cas acompanyat d'un gall, com a metàfora del dia, si es permet la suposició, i un mussol que s'arrapa a una lluna com si fos una branca, que deu representar la nit. El lema –Jo sense sol i tu sense fe / els dos no som res- està escrit dins un pergamí desenrotllat. La zona sembla agradable; l'Equip d'E se'n va a dinar a algun racó de l'oest de l'Eixample. Tant de bo des d'algun balcó de Calàbria arribés el final de la cançó i l'Equip d'E pogués repetir amb Tom Waits "*I'm goin' out west where they'll appreciate me, goin' out west where they'll appreciate me*".

Documentació: aquest reportatge s'ha redactat amb l'ajuda del web www.gnomonica.cat, on el lector trobarà informació magnífica sobre el patrimoni de rellotges de sol dels Països Catalans.

// L'EIXAMPLE AL DIA

_NOUS EQUIPAMENTS PER A LA NOVA ESQUERRA DE L'EIXAMPLE

Recentment han finalitzat les obres de construcció d'un nou edifici d'equipaments situat al carrer del Comte Borrell número 305, que acull un centre de serveis socials i un centre d'atenció primària. Es preveu que aquests centres entrin en funcionament en els propers mesos i donin serveis a gairebé 38.000 veïns de l'Esquerra de l'Eixample.

L'edifici, de sis plantes, té un accés compartit per als dos equipaments. El centre de serveis socials s'ubica a la planta altell i a la primera planta hi ha dependències comunes, com ara sales de reunions, biblioteca i despatxos de treball intern. La resta de plantes són d'ús exclusiu del centre d'atenció primària.

Aquest projecte també permetrà guanyar, properament, una petita zona d'estada a l'interior d'illa amb accés, tant pel carrer del Comte Borrell com pel carrer de Londres.

_ UN NOU REFERENT DE LA RECERCA CIENTÍFICA A BARCELONA

La tardor passada va obrir les portes el nou Centre d'Investigació Biomèdica Esther Koplowitz (CIBEK), situat al carrer Rosselló, entre Comte d'Urgell i Villarroel. En aquest nou edifici podran desenvolupar tot el seu potencial científic investigadors de diverses entitats, com la Facultat de Medicina de Barcelona, l'Hospital Clínic i l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona. Considerat un nou referent de la recerca biomèdica internacional, està previst que hi puguin treballar uns 400 investigadors dels camps de l'hematologia, la immunologia, la diabetis i l'obesitat, i les malalties digestives i del fetge, tot i que estarà especialment preparat per a la investigació de la lluita contra el càncer.

L'edifici, d'una superfície total de 14.506 metres quadrats, ha tingut un cost total de seixanta milions d'euros, costejats en part per la Fundació Esther Koplowitz (amb quinze milions) i per fons públics (en un 15%). El projecte, iniciat el 2005, és el resultat de la suma de tres iniciatives: la dels metges de l'Hospital Clínic, que a través de la Fundació Clínic van comprar un solar proper a l'Hospital per construir un centre de recerca; la d'Esther Koplowitz, que a través de la seva fundació ha finançat la construcció de l'edifici, i finalment, la de la Universitat de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, el Ministeri de Ciència i Innovació i l'Institut de Salut Carlos III, que han donat suport al projecte. Es tracta, doncs, d'un bon exemple de coresponsabilitat entre la iniciativa privada i el sector públic.

Cal destacar que 2.000 m² no edificats han estat cedits a l'Ajuntament de Barcelona per a ús públic i es destinaran a un nou interior d'illa que obrirà durant aquest any.

_COMENÇA A L'EIXAMPLE LA PRIMERA FESTA MAJOR DE L'ANY

Del 14 al 23 de gener, els veïns i veïnes del barri de Sant Antoni celebren la seva festa major i el 186 aniversari dels Tres Tombs.

Un any més, s'ofereix un ampli ventall d'activitats lúdiques i festives. Enguany, a més, hi ha moltes novetats respecte a anys anteriors, com ara la Passejada Històrica, un recorregut pels punts més emblemàtics del barri, o el concurs del Cartell Anunciador de la Festa Major de Sant Antoni 2012.

Així mateix, hi haurà espectacles de teatre, concerts, sopars populars, activitats esportives, tallers infantils i tots aquells ingredients per a gaudir d'aquesta gran celebració popular, una de les més famoses de Barcelona.

El tret de sortida el donaran, com ja és tradició, el correbars i el pregó, que aquest any anirà a càrrec de Josep Maria Casanovas, periodista, editor del diari Sport i veí del barri.

No hi falteu! Gaudiu d'una bona festa major!

// INSPIRACIÓ A L'EIXAMPLE...

Sis columnes corínties entre Consell de Cent i Diputació

Antic taller Masriera

Devien prendre's seriosament a ells mateixos i la seva obra, els germans Josep i Francesc Masriera. Davant de l'edifici que l'any 1884 aquesta família de pintors, orfebres i joiers va fer-se construir com a taller -el que comprèn els números 70 i 72 del carrer de Bailèn-, allò de la reivindicació del paper de l'artista de Velázquez pintant-se al costat de la reialesa a *Las Meninas* sembla un truc d'aficionats. No costa gaire imaginar com a finals del XIX, en un Eixample molt menys atapeït d'edificis que el d'avui, impressionava veure enmig del pla de Barcelona aquesta façana inspirada en l'antic temple romà dedicat a August -el del fòrum de l'antiga Barcino del qual es conserven unes columnes a la seu del Centre Excursionista de Catalunya-.

La casualitat ha volgut que, mentre l'Equip d'E visitava el Taller Masriera, a l'altra banda de Bailèn uns operaris buidessin un camió atapeït de material d'oficina blanc i insípid. El pragmatisme que desprenen les

cadires i taules que es van amuntegant a la vorera de Bailèn accentua la fastuositat que els Masriera van considerar adequada per al seu lloc de treball, per inspirar-se enmig del nou Eixample... No eren la primera generació de joiers de la família; la firma l'havia creat Lluís Masriera l'any 1839. Tampoc no van ser els últims; Lluís Masriera va heretar el negoci per convertir-se en el gran joier del Modernisme i la marca ha sobreviscut fins a l'actualitat -té la botiga principal als baixos de la Casa Amatller-. El taller de Bailèn va tenir una altra sort: cap als anys trenta del segle XX va convertir-se en el Teatre Studium i avui hi resideix una congregació religiosa femenina, la Petita Companyia del Cor Eucarístic de Jesús.

Malgrat els anys, les sis columnes corínties de l'edifici, obra de Josep Vilaseca i Casanovas -que també va construir l'Arc de Triomf- mantenen el magnetisme intacte, tot i que el temps hi ha afegit un tel que difícilment hauria pogut preveure l'arquitecte, o els germans Masriera: el jardí frondós amb un punt salvatge, la reixa de llances de ferro i la porta amb pinta d'obrir-se poc afegeixen un aire romàntic decadent al conjunt, com de rondalla tenebrosa per a nens ambientada al carrer Bailèn. Quasi seria previsible que, en travessar la gran porta del temple, hi trobéssim una princesa ofegada entre nenúfars. De les monges, aquest migdia de desembre, ni rastre. Com una gota minúscula d'aigua que faria sospitar de l'existència de vida en un planeta llunyà, una llum fluorescent encesa en una porteta és l'únic indicatiu d'alguna activitat dins l'edifici. Uns geranis polsegosos decoren uns finestrons tancats, amb les corresponents cortines ben ajustades... Els intrèpids reporters quasi senten un calfred en imaginar-se una mà corrent les cortines, els dits d'algú que es preguntés des de l'antic Taller Masriera qui són aquells curiosos que fa tanta estona que miren i prenen notes. La seu d'MRW de l'altra banda de Bailèn d'alguna manera tranquil·litzava: sempre hi hauria temps de córrer fins a refugiar-se darrere del taulell.

// passatemps de l'Eixample

Joc de lògica (basat en un enigma proposat per Albert Einstein):

Al carrer de Muntaner hi ha cinc cases, pintades de diferents colors i que segueixen un ordre d'esquerra a dreta. A cada casa hi viu una persona de diferent nacionalitat, que beu una beguda diferent de les altres, llegeix un autor diferent i té una mascota diferent.

La pregunta és: **qui és l'amo del peix?**

Pistes:

- El britànic viu a la casa vermella.
- El suec té un gos.
- El danès beu te.
- La casa verda està situada a l'esquerra de la blanca.
- L'amo de la casa verda beu cafè.
- El que llegeix Josep Pla cria ocells.
- L'amo de la casa groga llegeix Mercè Rodoreda.
- El que viu a la casa del mig beu llet.
- El noruec viu a la primera casa.
- El que llegeix Balzac viu al costat del que té gats.
- El que té tortugues viu al costat del que llegeix Rodoreda.
- El que llegeix Shakespeare beu cervesa.

-L'alemany llegeix Thomas Mann.

-El noruec viu al costat de la casa blava.

-El que llegeix Balzac té un veí que beu aigua.

És recomanable utilitzar un quadre com ara aquest:

Casa					
Nacionalitat					
Beguda					
Autor					
Mascota					

Si voleu rebre gratuïtament les nostres publicacions, podeu fer-nos arribar aquesta butlleta per fax al núm. 934 575 148 o per correu al carrer de València, 307, 1r, 2a, 08009 Barcelona. Si ho preferiu podeu enviar-nos les vostres dades a l'adreça de correu electrònic proeixample@proeixample.cat Les publicacions només es distribuïran a Barcelona ciutat.

NOM:

COGNOMS:

DOMICILI:

NÚM:

PIS:

CODI POSTAL:

POBLACIÓ:

TELÈFON:

E-MAIL:

Aquestes dades seran incloses en un fitxer responsabilitat de ProEixample, SA, amb domicili al carrer de València, 307, 1r 2a, de Barcelona (08009). La finalitat de la recollida i el tractament de les dades és poder-lo informar dels nostres serveis i activitats i enviar-li les nostres publicacions. Si vol rebre les nostres comunicacions per correu electrònic, cal que ens doni aquesta dada. Finalment, l'informem que pot exercitar els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició dirigint-se a ProEixample, SA, com a responsable del fitxer o bé enviant un correu electrònic a proeixample@proeixample.cat.

SIGNATURA:

Solució:

Mascota	Gats	Tortugues	Ocells	Peixos	Gos
Autor	Rodoreda	Balzac	Josep Pla	Mann	Shakespeare
Beguda	Aigua	Tè	Llet	Cafè	Cervesa
Nacionalitat	Noruec	Danès	Anglès	Alemany	Suec
Casa	Groga	Blava	Vermella	Verda	Blanca

// ara fa 100 anys...

L'any 1911 es va fundar la Casa Amèrica de Barcelona, origen de la Casa Amèrica de Catalunya, situada al carrer de Còrsega número 299. La institució va néixer després de la pèrdua de les colònies de Cuba, Filipines i Puerto Rico, i va ser decisiva per a la relació comercial, patrimonial i social amb el continent americà.

S'estableix el naixement del noucentisme el 1911, amb l'aparició de l'Almanac dels Noucentistes, d'Eugeni d'Ors. Un moviment que abominava el Modernisme i que va provocar, en el terreny arquitectònic, un dany irreparable a l'Eixample.

El 1911 va tancar l'emblemàtic Cafè Torino, situat al número 18 del passeig de Gràcia. Obert el 1902 per Flaminio Mezzalama, un torinès representant de Martini i Rossi i introductor del vermut italià a Catalunya, tenia una decoració espectacular obra dels artistes de moda com Ricard Capmany o Antoni Gaudí.

L'any 1911 Antoni Gaudí, tot just recuperar-se d'unes febres de Malta, va realitzar en pocs dies el dibuix complet de la façana de la Passió de la Sagrada Família, part que no va arribar a veure mai. Les obres dels fonaments es van iniciar l'any 1954 i posteriorment se n'encarregà la decoració a Josep Maria Subirachs.

// comerços amb molta història

MONSÓ I BENET C. MUNTANER, 54

La llum i el color de València, al cor de Barcelona

“Als anys vint Barcelona tenia més empenta, era més imaginable prosperar aquí que no pas a València”, explica Montserrat Monsó i Monsó, que regenta la botiga de llums Monsó i Benet, inaugurada fa vuitanta anys en un Eixample encatifat de llambordes per on transitaven pocs cotxes, però, cosa que provocava maldecaps als veïns, sí diverses línies de tramvia que grinyolaven en tombar.

Del soroll sempre es queixaven els pares de la Montserrat, Vicente Monsó i Amparo Monsó, cosins segons arribats de València quan eren solters i ell es dedicava a fer feines d'electricista a domicili. Des de casa, a la cruïlla dels carrers Muntaner i Consell de Cent, miraven de reüll com es construïa la Casa Xinesa com un lliri entre cards: envoltat de camps i cases baixes s'anava erigint el majestuós edifici d'estil *art déco* -un dels pocs que hi ha a Barcelona- distingit pel seu color i les estructures decoratives. I, casualitats de la vida, aquella arquitectura tan sorprenent també venia de València: pocs anys abans que hi arribessin els Monsó ho havien fet els Guardiola, una família de Sueca amb sis fills. Un d'ells, en Juan, alumne d'Antoni Gaudí, va obtenir el títol d'arquitecte el 1922 i va obrir amb dos germans una empresa familiar al carrer Viladomat, “Construcciones Hermanos Guardiola”. La Casa Xinesa és obra seva, així com la Casa Judía de València, del mateix estil. Quan l'edifici dels compatriotes es va inaugurar, l'any 1930, els Monsó no van dubtar a travessar el carrer i instal·lar-se als baixos; van situar la llar a la rebotiga i el negoci de llums de cara al carrer, “tot i que era més petitó del que és ara perquè un envà els feia compartir l'espai amb una altra botiga”, explica la seva filla.

Montserrat Monsó encara no arribava al taulell de la botiga i ja sabia que ella estava feta per despatxar: “no m'agradava anar a l'escola; jo era comerciant de naixement”, assegura, però fins als catorze anys va haver d'anar a costura, primer amb les monges i després -amb la guerra i la crema de convents pel mig- a l'Acadèmia Barcino, a la Gran Via. Quan l'any 1942 es va casar a l'església de Sant Josep Oriol (al carrer Diputació, entre Villarroel i Urgell), a la història del negoci s'hi va incorporar en Benet, el nuvi, un noi que havia conegut estiuant a Castellterçol i que fins llavors “sabia molt de teixits i res d'electricitat”. Però això no els va impedir començar a vendre al major i deixar de fer instal·lacions a domicili. Avui dia la botiga de material elèctric Monsó i Benet ven al detall a la Casa Xinesa i al major en un segon local a Aragó amb Muntaner, on treballen la filla de la Montserrat, el seu gendre i un nebot. Els nous temps han portat noves modes, i els clients demanen llums LED i d'estalvi d'energia en lloc de bombetes de filament de carbó, que avui són, com a màxim, objectes decoratius. L'Equip d'E es permet suposar que la secció de llums i il·luminació d'IKEA deu haver fet mal al negoci... “Com si no hi fos”, assegura la Montserrat agafant una bombeta curiosa “de fotografia professional”. Exemplifica així la raó per la qual el Goliat suec no ha posat gaire nerviós el David valencià: l'especialització, “toquem coses que no toquen la resta”.

La Montserrat guarda en un racó especial de la memòria una clienta que un bon dia va aparèixer a Monsó i Benet buscant una especialització molt concreta: Ascensión Palacios va demanar-li que li ensenyés l'edifici; Juan Guardiola, l'arquitecte valencià, era tiet seu. Anys després li va agrair la visita amb un correu electrònic que la Montserrat encara guarda en un calaix del taulell dels baixos de la Casa Xinesa.

